

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Rijksweg 111B Te Rijen

Rapportnummer 14-0289

www.starobv.nl

Quickscan Natuurwaarden

Rijksweg 111B te Rijen

februari 2015

Rapportnummer: 14-0289

In opdracht van: Pouderoyen compagnons
St. Stevenskerkhof 2
65111 VZ Nijmegen

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Zorgplicht	5
1.4	Leeswijzer	5
2	Plangebied	7
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	7
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode	10
4	Natuurwaarden	11
4.1	Beschermde gebieden	11
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora	12
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Mieren, kevers en slakken	13
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Reptielen en amfibieën	13
4.2.6	Vogels	14
4.2.7	Zoogdieren	15
5	Conclusies	17
	Geraadpleegde bronnen	19
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer heeft het voornemen op de locatie Rijksweg 111B een nieuwe woning te realiseren. De bestaande bebouwing zal worden gesloopt. Daarnaast worden enkele bomen gekapt. Ten behoeve van de planologische procedure is het noodzakelijk te onderzoeken welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. Deze zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

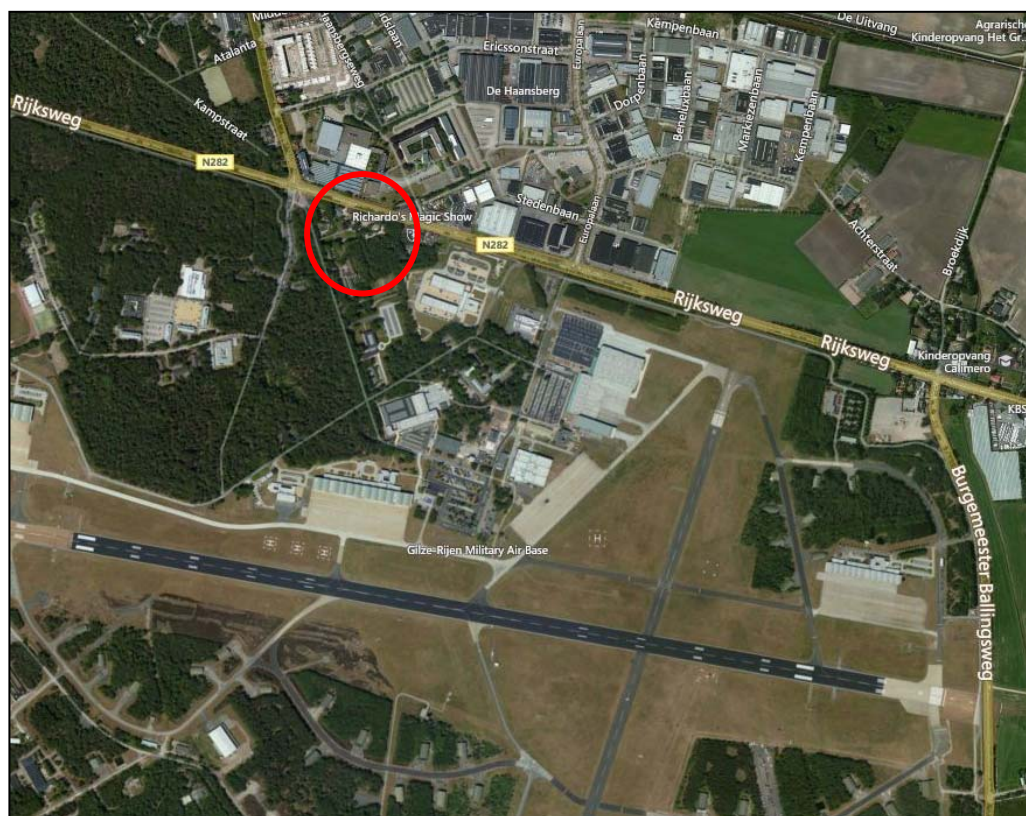
2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied Rijksweg 111B te Rijen ligt aan de Rijksweg N282 ter hoogte van Rijen. Zuidelijk grenst het plangebied aan het militaire vliegbasis Gilze-Rijen. Westelijk grenst het plangebied aan een aantal paardenweiden behorende bij het adres Rijksweg 113.

Het grootste deel van het plangebied betreft een woning met bijgebouwen en tuin. De tuin betreft een siertuin met vijver. Het plangebied betreft voor een deel bosrand grenzend aan een grootschaliger bosgebied.

Door het plangebied heen ligt een coniferenhaag die de tuin scheidt van een braakliggend deel. Dit deel ligt noordelijk in het plangebied. Hier vindt momenteel wat grondbewerking plaats en is opslag van materialen aanwezig.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Figuur 2 geeft de begrenzing van het plangebied weer. Op pagina 8 en 9 is een foto-impressie van het gebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode cirkel) (bron: Bing Maps)

Figuur 2. Begrenzing van het plangebied (rood omlijnd)

Foto 1. Woning

Foto 2. Braakliggend terrein

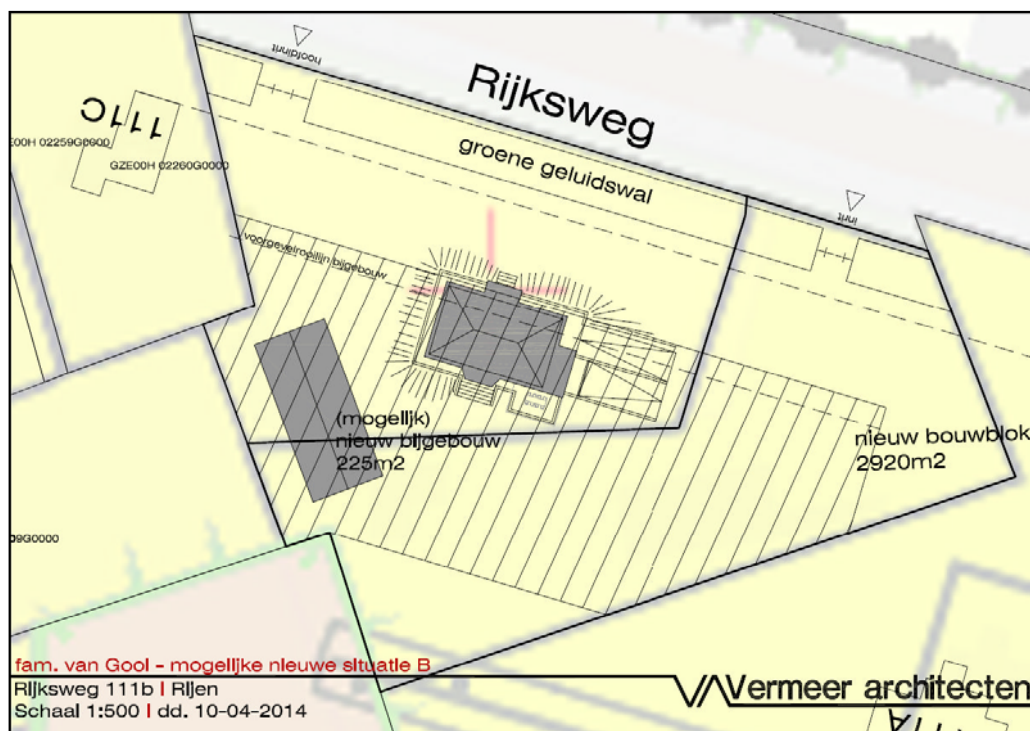
Foto 3. Bijgebouw

Foto 4. Braakliggend terrein.

2.2 Voorgenomen plannen

De voorgenomen ontwikkeling betreft de wijziging van het bouwblok. De bestaande woning en schuur worden gesloopt. Op een andere locatie binnen het plangebied worden een nieuwe woning en een nieuwe schuur gebouwd. De locatie waar nu de gebouwen staan zal landschappelijk worden ingericht en een natuurlijk karakter krijgen. De plannen zijn weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. Voorgenomen plannen. Huidige bebouwing wordt gesloopt en nieuwe gebouwen (grijze vlakken) worden gebouwd.

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn onder andere uit dergelijke atlassen afkomstig.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 26 januari 2015 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt en circa 5 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Volgens de kaarten van het ministerie van Economische Zaken ligt het plangebied niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied is het Ulvenhoutse Bos en ligt op circa zes kilometer van het plangebied.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Zoals blijkt uit gegevens van de provincie Noord-Brabant ligt het plangebied binnen de EHS (figuur 4). Een advies hierover is reeds behandeld in het rapport: “advies woningverplaatsing Rijksweg 111B Gilze i.r.t. EHS” opgesteld door Pouderoyen Compagnons en zal in deze rapportage verder buiten beschouwing worden gelaten.

Figuur 4. Plangebied (rode cirkel) ten opzichte van EHS en belangrijk weidevogelgebied (bron: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>)

Effectbeoordeling

Gezien de aard van de voorgenomen plannen en de grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zijn negatieve effecten hierop op voorhand uit te sluiten.

Conclusie

De voorgenomen plannen hebben geen effect op Natura 2000-gebieden. Een advies met betrekking tot de EHS is reeds behandeld in het rapport: “advies woningverplaatsing Rijksweg 111B Gilze i.r.t. EHS” opgesteld door Pouderoyen Compagnons en is in deze rapportage verder buiten beschouwing gelaten.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of er mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Een groot deel van het plangebied bestaat uit bebouwing en verharding. Op deze locatie worden geen beschermde soorten planten verwacht. Daarnaast is een groot deel siertuin met sierplanten en bomen als zomereik, Amerikaanse eik, grove den en coniferen aanwezig. Hier worden ook geen bijzondere of beschermde planten verwacht, anders dan sierplanten. Een klein deel van het plangebied bestaat uit bosrand. Hier komt mogelijk de beschermde brede wespenorchis voor (FFtabel 1).

Effectbeoordeling

De bosrand blijft intact. Negatieve effecten aan de eventueel voorkomende brede wespenorchis worden daarom niet verwacht.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten uit FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het is niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Conclusie

Mogelijk komt in de bosrand de brede wespenorchis (FFtabel 1) voor. De bosrand blijft intact. Het voorkomen van andere beschermde plantensoorten in het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de atlas 'De dagvlinders van Nederland' (2006) blijkt dat het heideblauwtje (FFtabel 3) in de buurt van het plangebied voorkomt. Het heideblauwtje leeft in zowel droge als natte heidevelden. Deze biotopen ontbreken in (de directe omgeving van) het plangebied. Het plangebied is derhalve niet geschikt voor het voorkomen van het heideblauwtje. Beschermde dagvlinders vinden voortplantingsbiotoop op specifieke waardplanten die in het plangebied niet aanwezig zijn. Beschermde dagvlinders worden daarom niet verwacht in het plangebied. Het is mogelijk dat algemeen voorkomende vlindersoorten gebruikmaken van het plangebied.

De Nederlandse libellen (2002) en de website Libellenet.nl maken geen melding van beschermde libelsoorten in de buurt van het plangebied. In de tuin is een siervijver aanwezig, hierin worden koikarpers gehouden. Aangezien deze vissen eventueel aanwezige libellenlarven zouden opeten, is het uit te

sluiten dat (beschermde) libellenlarven voorkomen in de vijver. Het is wel mogelijk dat enkele algemeen voorkomende, niet beschermde, soorten volwassen libellen in het plangebied voorkomen.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het plangebied.

4.2.3 *Mieren en kevers*

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. De bosrand voldoet hieraan. In de bosrand zijn geen mierenhopen aangetroffen.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van grote, permanent stilstaande wateren. Deze wateren zijn niet in het plangebied of de directe omgeving aanwezig. De siervijver voldoet niet aan deze eisen. Het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het plangebied.

4.2.4 *Vissen*

In het plangebied is een siervijver aanwezig. Hierin leven koikarpers. Andere vissen komen in de vijver niet voor. De aanwezigheid van beschermde vissen kan daarom worden uitgesloten.

Conclusie

Er komen geen beschermde vissen voor in het plangebied.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Volgens de RAVON 'Atlas van de amfibieën en reptielen van Nederland' (2009) en het waarnemingenoverzicht van 2009 (Van Delft et al., 2010) zijn binnen enkele kilometers afstand van het plangebied de volgende amfibiesoorten soorten waargenomen: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker (alle FFtabel 1), Alpenwatersalamander (FFtabel 2), kamsalamander, vinpootsalamander en heikikker (alle FFtabel 3),

In de buurt van het plangebied komt volgens de geraadpleegde bronnen de reptielsoort levendbarende hagedis (FFtabel 2) voor.

De siervijver is door de onnatuurlijke inrichting en de aanwezigheid van koikarpers ongeschikt als voortplantingswater voor amfibieën. Door het ontbreken van geschikt oppervlaktewater vormt het plangebied ook geen geschikt leefgebied voor meer watergebonden soorten, zoals bijvoorbeeld

kleine watersalamander, bastaardkikker, vinpootsalamander en kamsalamander.

Het voorkeurs habitat van de heikikker bestaat uit vochtige heidegebieden waar sprake is van veenvorming en in hoog- en laagveen gebieden. Deze biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Zodoende kan het voorkomen van heikikker redelijkerwijs worden uitgesloten.

De minder kritische soorten Alpenwatersalamander, gewone pad en bruine kikker gebruiken de siertuin en bosrand mogelijk als landhabitat.

De bosrand is geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis, het overige terrein vormt geen geschikt leefgebied voor deze soort.

Effectbeoordeling

De bosrand blijft intact en zal enigszins uitgebreid worden. Hierdoor zijn negatieve effecten op het landbiotoop van amfibieën en levendbarende hagedis uitgesloten.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten uit FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het is niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Conclusie

In het plangebied komen mogelijk soorten amfibieën van FFtabel 1 en 2 voor. Doordat de bosrand intact blijft en enigszins uitgebreid zal worden, zijn negatieve effecten op het landbiotoop van amfibieën en levendbarende hagedis uitgesloten.

4.2.6 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied enkele algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen. Er zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen in het plangebied of de directe omgeving daarvan. Er zijn tijdens het veldbezoek geen huismussen waargenomen, waardoor kan worden uitgesloten dat huismusterritoria aanwezig zijn in het plangebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. De bomen en struiken in het plangebied bieden broedbiotoop aan algemene vogelsoorten.

Effectbeoordeling

Enkele bomen en coniferen in het plangebied worden gekapt. Hiermee verdwijnt mogelijk broedgebied voor algemeen voorkomende vogels. In de omgeving is voldoende alternatief broedgebied voor vogels aanwezig, waardoor een negatief effect op vogels uitgesloten is.

Mitigerende maatregelen

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, verstorende werkzaamheden, zoals het verwijderen van bomen en

struiken, niet kunnen plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Door kap van bomen en/of struiken buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren, wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Conclusie

Het plangebied biedt broedbiotoop en foerageergebied voor algemene vogelsoorten (FFtabel vogels). De voorgenomen plannen hebben hierop geen negatief effect.

Als het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt wordt voorkomen dat er negatieve effecten optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig in het plangebied.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis, Brandts vleermuis en watervleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

De woning en schuur binnen het plangebied zijn mogelijk geschikt om te dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezige betimmering tegen de gevels kan hiervoor worden gebruikt.

De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen kan derhalve niet worden uitgesloten.

Voor vleermuizen is het gehele onderzoeksgebied geschikt als foerageergebied. Belangrijke vliegroutes zijn niet aanwezig; er zijn voldoende alternatieve routes beschikbaar in de directe omgeving.

Overige zoogdieren

Het plangebied kan (onderdeel van) het leefgebied vormen van soorten als mol, konijn, eekhoorn en diverse muizensoorten (alle FFtabel 1). In één boom in de bosrand is een eekhoornkast opgehangen.

Effectbeoordeling

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 het plangebied als (onderdeel van hun) leefgebied. Na herinrichting zal geen negatief effect hebben op algemene zoogdieren, mogelijk wordt het plangebied na herinrichting meer geschikt voor deze zoogdieren.

Mogelijk maakt de eekhoorn gebruik van het plangebied. In een boom in de bosrand is een eekhoornkast opgehangen. Deze boom, alsmede de hele bosrand blijft intact, negatieve effecten zijn derhalve uit te sluiten.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Dit foerageergebied wordt niet aangetast. In de omgeving van het plangebied zijn voldoende geschikte alternatieven aanwezig. Na herinrichting blijft het plangebied even geschikt als foerageergebied. Negatieve effecten op het foerageergebied en vliegroutes treden daarom niet op.

In de woning en schuur kunnen vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn achter de betimmering. Door de sloop van deze gebouwen worden mogelijk verblijfplaatsen vernietigd.

Mitigerende maatregelen

De voorgenomen ontwikkelingen hebben mogelijk negatief effect tot gevolg ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Nader onderzoek dient dit uit te wijzen. Nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen dient te worden uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol in de periode mei tot en met september.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op deze soorten.

De gebouwen dienen mogelijk als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Nader onderzoek in de periode mei tot september dient dit uit te wijzen.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

De voorgenomen plannen vinden plaats binnen de EHS. Een uitwerking hiervan is opgesteld in het rapport “advies woningverplaatsing Rijksweg 111B Gilze i.r.t. EHS”, van Pouderoijen Compagnons.

Gezien de aard van de voorgenomen plannen en de grote afstand (zes kilometer) tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, zijn negatieve effecten op dit Natura 2000-gebied uit te sluiten.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet, zie tabel 1 op de volgende pagina.

Soorten van FFtabel 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen in FFtabel 1. Daarnaast komt mogelijk de plantensoort brede wespenorchis uit FFtabel 1 voor in het plangebied. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijk ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen of te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode.

Soorten van FFtabel 2

De bosrand vormt mogelijk landhabitat van de Alpenwatersalamander en levendbarende hagedis. Aangezien de bosrand intact blijft, zijn negatieve effecten op deze soorten uitgesloten.

Soorten van FFtabel 3

De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFtabel 3 en de Habitatrichtlijn en zijn strikt beschermd. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ten aanzien van het foerageergebied treedt geen negatief effect op. De woning en schuur bieden geschikt leefgebied voor vleermuizen. Nader onderzoek in de periode mei tot en met september dient uit te wijzen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de gebouwen.

Soorten van FFtabel vogels

De in het plangebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFtabel vogels en zijn strikt beschermd. Het plangebied biedt broedbiotoop en foerageergebied voor algemene vogelsoorten. De voorgenomen plannen hebben hierop geen negatieve effecten. Als het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt wordt voorkomen dat er negatieve effecten optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing	Maatregelen
Amfibieën	FFtabel 1	Landhabitat/ winterhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Brede wespenorchis	FFtabel 1	Groeiplaats	Nee	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Alpenwatersala mander	FFtabel 2	Landhabitat	Nee	Nee	-
Levendbarende hagedis	FFtabel 2	Leefgebied	Nee	Nee	-
Vogels (niet jaarrond beschermde)	Vogels	Foerageergebied/ broedgebied	ja	Nee, mits maatregelen	Verwijderen van begroeiing buiten het broedseizoen
Vleermuizen	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	Nee	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2009.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Beschermde gebieden, <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>, 4 februari 2014
- + <http://www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VisieopZuid-Holland/#s=91156;444907;1;topo-grijs;0;-;12:S:yOxxxxxxxxxxxxr>, 5 februari 2014
- + www.zuid-holland.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.ravon.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.telmee.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.waarneming.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in sommige gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- + voor de soorten van FFtabel 1 is geen ontheffing nodig;
- + voor de soorten van FFtabel 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is, zijn ook de soorten uit FFtabel 2 ontheffingsplichtig;
- + voor soorten van FFtabel 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Deze bescherming geldt ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-

gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoring effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet

dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.